

Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu (1912 – 2002) – Apostolul Bucureștilor, Dohovnicul rugător, propovăduitor și mărturisitor precum și Iconarul sufletelor noastre...

I. Introducere – câteva referințe biografice

Născut pe 7 octombrie anul 1912, în Basarabia, satul Coconeștii Vechi, raionul Bălți, ca al treilea copil al unei familii de țărani credincioși, a primit la botez numele Serghei. La vârsta de 14 ani Serghei Boghiu a intrat ca frate la Schitul Rughi – Soroca, în toamna anului 1926. Doi ani mai târziu, având o voce foarte frumoasă, a urmat școala de cântăreți bisericești de la Mănăstirea Dobrușa-Soroca, între anii 1928 și 1932, după absolvirea căreia, în toamna anului 1932, este trimis la Seminarul monahal de la Mănăstirea Cernica, unde îi va avea printre colegi pe Patriarhul Teoctist Arăpașu, pe Gherasim Cristea, Arhiepiscopul Râmnicului, și pe Părintele Arhimandrit Grigorie Babuș pe care-l absolvă în anul 1940. A fost tuns în monahism la 25 decembrie anul 1937, primind numele călugăresc de Sofian. Pe 6 august anul 1939 a fost hirotonit diacon, în catedrala din orașul Bălți, de către Episcopul Hotinului Tit Simedrea în Catedrala Episcopală din orașul Bălți. Cu toate că în anul 1940, după absolvirea seminarului, se reîntoarce la Mănăstirea Dobrușa, ocuparea Basarabiei de către ruși îl poartă pe drumul refugiului, alături de starețul său și ceilalți călugări din obște, găsindu-și loc de așezare la Mănăstirea Caldarușani. În toamna anului 1940 se înscrie la Academia de Belle Arte din București, secția Artă Decorativă, devenind la absolvirea ei, în 1945, pictor licențiat. Între anii 1942-1946, urmează cursurile Facultății de Teologie, obținând licența cu lucrarea "Chipul Mântuitorului în iconografie".

Dumnezeu s-a arătat foarte darnic cu Sofian și i-a dat și meșteșugul picturii, în care s-a desăvârșit după ce a urmat Academia de Arte Frumoase din București (1940-1945). Chiar dacă istoria monahismului românesc va lega de-a pururi numele parintelui Sofian de cel al Mănăstirii Antim, multe alte lăcașuri din țară și din străinătate poartă prin veac urma mâinilor sale, cu a căror smerită trudă le-a împodobit, căutând fără încetare Chipul de frumusețe și lumina Mântuitorului. Schitul Darvari (1964 și 1993), Mănăstirea Agapia (1970), Mănăstirea Deir-El-Harf – Liban (1971), Mănăstirea Radu-Vodă – București (1973), Catedrala din Homs – Siria (1978), Biserica din Hama – Siria (1979) sunt doar câteva din locașurile în care îl putem afla pe Părintele Sofian Boghiu. În intervalul anilor 1942 – 1946, monahul Sofian a urmat și Facultatea de Teologie din București. Parintele Sofian Boghiu cunoștea bine nu doar Filocalia, ci și tâlcuirile ei adanci, din scrierile marilor duhovnici ruși Ignatie Briancianinov, Teofan Zavoratul, Ioan de Kronștadt, pe care le răspândea în copii dactilografiate ori scrise de mâna credincioșilor de la Mănăstirea Antim încă din primii ani ai stăreției sale (1950-1955). La 15 noiembrie anul 1945 a fost hirotonit preot pe seama Mănăstirii Antim din București. A fost unul dintre participanții cei mai cunoscuți la întâlnirile culturalo-duhovnicești ale mișcării „Rugul Aprins” de la Mănăstirea Antim (grupare care a cuprins vârfuli ale clerului ortodox și ale intelectualității creștine laice), între anii 1945-1950. La 15 iunie 1950 a fost numit stareț al Mănăstirii Antim, iar între anii 1954 și 1958 a stărețit Mănăstirea Plumbuita din București. A pictat mai multe biserici și a fost câțiva ani profesor la Seminarul Monahal de la Mănăstirea Neamț.

Arestat în anul 1958, sub acuzația "de uneltire contra ordinii sociale prin activitate mistică dușmănoasă în cadrul organizației „Rugul Aprins", Părintele Sofian Boghiu a fost condamnat la 16 ani de muncă silnică, din care a suferit șase, în anul 1964 fiind eliberat în urma decretului general de grațiere. După anul 1989, despre pătimirea sa în temniță, Părintele Sofian spunea: "Dacă pot zice așa, mi-a plăcut în închisoare... Era bine acolo. Mult mai bine decât aici, în așa-zisa noastră libertate. Te puteai concentra... Nimic nu te distrăgea de la Dumnezeu. Pe când afară... câte probleme!" După trei ani de la eliberare a revenit la Mănăstirea Antim, unde a rămas până la sfârșitul vieții sale pământești. Până în anul 1998,

când a fost doborât la pat de boală, a format din scaunul de spovedanie, cu răbdare, pricepere și tact de bijutier al sufletelor, sute de ucenici. Acest lucru i-a adus supranumele de "Apostolul Bucureștilor". Părintele Sofian Boghiu a trecut la cele veșnice sâmbăta, 14 septembrie anul 2002, și a fost înmormântat la Mănăstirea Căldărușani, unde el însuși și-a ales locul de îngropăciune din vreme. La moartea sa, ca și cu o jumătate de veac în urmă, când l-au adăpostit de tâlharii ce i-au cotropit ținutul, pământul Căldărușanilor și-a mai deschis încă o dată brațele, primind la sânul său trupul celui ce-a izvodit nu numai icoane, dar mai cu seamă dragoste și mângâiere în sufletele atâtor semeni. Bland și smerit, arzând drept ca o lumânare în fața noianului de suferințe, și-a purtat Crucea cu răbdare și supunere, biruind vitregiile și prigoana, pentru a se înalța la ceruri de ziua ei. Nu știu dacă Părintele Sofian a aflat până la urmă Chipul Domnului. Dar știu că această neîncetată căutare ne-a lăsat pe noi să zărim în fuga timpului, încă din viața aceasta, Chipul Sfințeniei.

În dimineața zilei de 14 septembrie anul 2002, ziua Înălțării Sfintei Cruci, Starețul Mănăstirii Antim, Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, a fost chemat la Domnul. "Părintele Sofian a plecat la Cer" – scria pe atunci Mitropolitul Olteniei, Teofan Savu. "Împărăția cea de sus se îmbogățește cu un pământean. Pământul, în logica lumii, este mai sarac cu un om ceresc. Omenirea, în logica credinței, devine mai bogată, căci, acolo sus, un rod al ei, găsindu-și odihna, se ostenește în rugăciune pentru oameni". I se mai spunea și "duhovnicul Bucureștilor". Neîndoielnic, Părintele Sofian Boghiu a făcut parte din acel șir neîntrerupt de stareți ai Bisericii Ortodoxe Române care, asemenea bătrânilor înțelepți ai Patericului, a vegheat la transmiterea învățăturii și căilor îndumnezeirii omului.

Pentru un tânăr de azi, căruia „civilizația“ (post) modernă îi impune să caute permanent noutatea, schimbarea, diferența, viața călugărească, cu repetițiile ei, îi poate apărea extrem de monotonă. Dar, dacă ar avea un pic de răbdare și și-ar întoarce fața către Biserică, ar observa că, departe de a genera monotonie, „repetiția“ este de fapt calea care deschide profunzimi spirituale nebănuite.

Despre Părintele Sofian Boghiu s-a scris mult și frumos. Nici nu se putea altfel, de vreme ce el a întruchipat la cote atât de înalte semnificația originară a cuvântului „călugăr“ (bătrân „frumos“, îmbunătățit). Cu o existență lumească aparent monotonă, Părintele Sofian Boghiu a trăit cufundat în duhovnicie, ale cărei căi le-a deschis și nenumăraților credincioși care-i călcau pragul pentru spovadă sau sfat. Remarcabil însă este faptul că și notele din dosarele Securității, extrase și reliefate de cercetătorul Goerge Enache, cuprind aceleași cuvinte apreciative...

II. Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu în temnița comunistă și în dosarele securității

Un om neinteresat de politică

Neinteresat de politică, dedicat cu totul vieții monahale și picturii bisericești, părintele Sofian a intrat târziu în atenția organelor represive ale regimului comunist. A trebuit să vină marea involburare de la începutul anului 1958, când Biserica Ortodoxă Română a fost atacată de comuniști pe toate planurile, pentru ca și starețul Sofian de la Mănăstirea Plumbuita să intre la „verificări“. Mai precis, la 11 ianuarie anul 1958, Securitatea deschidea un dosar de verificare pe numele părintelui Sofian Boghiu, motivul începerii acțiunii informative fiind schimbul de scrisori pe care acesta îl avea cu monahul Andrei Scrima, plecat în India, cu sprijinul patriarhului Justinian, la o bursă de studii. În aceste scrisori se făcea vorbire și de prietenii din fostul grup de reflecție „Rugul Aprins“, care se destrămasese de facto încă din anul 1948. Însă, având în față exemplul celor petrecute la sfârșitul anului 1956 în Ungaria, Securitatea română urmărea cea mai firavă tentativă de grupare a cercurilor intelectuale și, mai ales, legăturile cu străinătatea.

Urmărit, arestat, condamnat

Informațiile strânse de agenții poliției politice au conturat însă părintelui Sofian o imagine departe de cea a unui conspirator, cei solicitați să dea relații întrecându-se în aprecieri. Astfel, aflăm că părintele Sofian a fost întotdeauna un elev de elită, fiind considerat un om liniștit, capabil, corect, cinstit, demn. Intrat sub diverse ascultări, orice însărcinare i s-a dat „a muncit fără preget“, fiind admirat pentru dezinteresul cu care lucra pentru Biserică. Puțin prea „mistic“ pentru gustul unora, părintele Sofian era totuși greu să fie considerat un dușman al regimului. Cu toate acestea, starețul Sofian a fost arestat. În felul ei, Securitatea căuta diversitatea, dar doar pentru a o distruge în numele uniformității comuniste. Iar, în anul 1958, comuniștii erau mai puțini dispuși ca niciodată să accepte diversitatea, chiar și în gândire. De aceea, Sofian Boghiu a fost inclus în procesul „Rugului Aprins“ și condamnat la 16 ani de închisoare. Pentru a se justifica o asemenea pedeapsă aspră, i s-a mai pus în sarcină părintelui lectura unor poezii ale lui Radu Gyr și catehizarea unor tineri studenți, fapt considerat instigare contra ordinii sociale. În timpul închisorii, la Aiud sau în bălțile Brăilei, părintele Sofian s-a ocupat cu ce știa mai bine: cu rugăciunea. Cei care dădeau relații despre el îl considerau un om tăcut, care nu participa la discuții decât dacă se puneau „probleme de ordin dogmatic“.

O persoană deosebită, „din păcate mistică“

Eliberat în anul 1964, Părintele Sofian Boghiu a continuat să fie supravegheat, ca toți foștii deținuți politici. Regimul voia să vadă dacă îi reușise acțiunea de reeducare sau, cel puțin, de intimidare a adversarilor săi. Mult mai relaxați, liderii comuniști nu mai erau așa de interesați de „unitatea în cuget“, ci se mulțumeau cu supunerea locuitorilor și cu antrenarea lor în diverse acțiuni menite să aducă prestigiu României socialiste. În ceea ce-l privește pe părintele Boghiu, agenții Securității nu aveau ce să-i reproșeze acestuia: „Boghiu Sergie Sofian este un om foarte serios și de cuvânt, se spunea într-un raport. La dânsul nu este cuvânt dat pe care să nu și-l îndeplinească cu toată rigoarea. Oriunde a fost pus să facă un serviciu l-a făcut cu toată conștiinciozitatea, fapt pentru care se bucură de încrederea autorităților bisericești“. Altcineva spunea la rându-i: „Ca trăitor în Antim este liniștit, bun slujitor, cu prestanță, întotdeauna caută binele. Cu viața morală ireproșabilă...“ Mai mult, în calitate de pictor bisericesc cu foarte multe comenzi, părintele Sofian câștiga destul de bine. Cu toate acestea, alt informator arăta că singura „agoniseală“ a părintelui era o bibliotecă, „singura avere pe care o prețuiește“.

Securiștii erau nedumeriți: cum poate exista o asemenea persoană cinstită, conștiincioasă, lipsită de ambiții materiale, dar care să nu fie animată de idei comuniste? „Omul nou“ propus de ideologia atee avea, la modul ideal, aceleași coordonate precum cele identificabile în părintele Sofian, însă acest lucru părea peste putință, deoarece părintele era o persoană „mistică“, incapabilă, prin urmare, în viziunea doctrinarilor comuniști, de asemenea nobile atitudini. De aceea s-a pus problema sincerității sale, fapt care a fost tranșat clar de un admirator al părintelui, forțat de Securitate să dea o notă-caracterizare: „nu știu dacă comportarea sa așa de ideală este pornită din convingere sau din obligație. Totuși înclin să cred că ceea ce face el face din convingerea misiunii sale“.

Plecarea în străinătate

În cele din urmă, poliția politică, și pe fondul relativei deschideri a României spre lume, a lăsat-o mai moale în cazul părintelui Sofian. Cu toate acestea, când acesta și-a exprimat în anul 1970 dorința de a merge la Muntele Athos, a fost de ajuns un denunț calomnios apărut în ultima clipă pentru ca să nu i se acorde viza de plecare, deși până atunci toate verificările făcute conduseseră la rezultate pozitive din punctul de vedere al „siguranței statului“. A trebuit să mai treacă un an și să se facă intervenții masive din afara României ca părintelui Sofian să i se permită să părăsească țara. Mai precis, ucenicul său libanez într-ale picturii, Daniel Bedran, l-a rugat să picteze biserica Mănăstirii Deir-el-Harf, de care era legat

și vechiul prieten Andrei Scrima. Mitropolitul George Handre i-a făcut o invitație călduroasă, iar patriarhul Justinian a recomandat cu căldură plecarea Părintelui Sofian Boghiu în Liban. Până-n ultima clipă a planat echivocul asupra acordării pașaportului. A trebuit ca reprezentanții Bisericii din Liban să vină la București, ca patriarhul României să se pună chezaș, iar agentura din jurul părintelui să sublinieze clar că acesta va reveni în țară, pentru ca autoritățile să aprobe plecarea.

Tribulațiile unui regim absurd

Părintele Sofian Boghiu s-a ținut de cuvânt: a terminat de pictat biserica de la Deir-el-Harf și s-a întors în țară. Vestea iscusinței sale s-a răspândit în Orient și, astfel, el a fost chemat în anul 1979 să picteze o altă biserică, în Siria, la Hama. Înainte de plecare a fost chemat la Securitate, cum era obiceiul, pentru a fi „prelucrat“. În Siria, părintele trebuia să nu vorbească cu nimeni, să evite să-și facă relații, să nu împrumute bani, să nu dea interviuri, să nu meargă la poliție. Prin aceste „recomandări“ Securitatea dorea să evite discutarea realităților din România comunistă, adică ceea ce agenții poliției politice considerau a fi defăimarea țării. Culmea ridicolului era însă atinsă atunci când ofițerul îi cerea părintelui Sofian să picteze catedrala cât mai bine, „ridicând astfel și prestigiul pictorilor bisericești români“. Astfel de situații ne arată ce țară absurdă era România acelor ani, torționarii cerând victimei să dea ce are mai bun „pentru țară“, de fapt pentru buna imagine a unui regim inuman, „răsplata“ fiind doar veșnica suspiciune. Ofițerul a raportat că Sofian Boghiu a înțeles „cele explicate“. Participa oare părintele la piesa absurdă pusă în scenă de agenții Securității? Nicidecum. Pur și simplu, el își urma calea inimii, așa cum făcuse și atunci când plecase în Liban. Chiar înainte de plecarea din țară în 1971 el se confesase unui agent: „Boghiu Serghie Sofian a remarcat că nu se gândește numai la câștig, ci vrea să facă un lucru care să rămână. Plecând acolo (în Liban) împlinește o dorință a celor de acolo, unde va face o lucrare ca reprezentant al țării noastre, afirmând: «dacă îmi voi da drumul bine, dacă nu, și mai bine, fiindcă și așa sunt prins cu multe lucruri. Nu m-am gândit niciodată să plec și să rămân acolo, deoarece mai mult ca în țară nu voi găsi nicăieri de lucru, în domeniul picturii bizantine»“. În aceeași perioadă, un alt agent arăta că părintele Sofian este „un om care-și iubește țara“. Cu alte cuvinte, doar elanul duhovnicesc, conștiințiozitatea meșterului și dragostea pentru „România eternă“ au fost singurele rațiuni care l-au motivat pe părintele Sofian în acțiunile sale. Din nou, dragostea era un răspuns la absurdul lumii.

„Monotonia“ înfloritoare a vieții duhovnicești

Devenit unul din duhovnicii vestiți ai Bucureștiului, părintele Sofian s-a întors la „monotonia“ datoriilor sale de monah. Din când în când, agenții Securității se mai interesau de acest om paradoxal pentru ei, cu toate calitățile „omului nou“ îndelung visat, însă, „din păcate“, „mistic“. Cu toate acestea, nu ne putem opri să ne imaginăm că, cel puțin la sfârșitul anilor 80, chiar și oamenii regimului vedeau că uniformitatea adusă de comunism doar ucisese orice urmă de diversitate, în timp ce „monotonia“ unor persoane precum părintele Sofian făcea să înflorească suflete și să ofere speranță. Tocmai „misticismul“, adică conștiința prezenței și lucrării lui Dumnezeu, era condiția pentru apariția unui „om nou“. Din contră, ateismul comunist nu a produs decât jale și pustiu. Azi, în lumea postmodernă, cei doritori de „noi provocări“ exterioare se „golesc“ sufletește pe zi ce trece, în timp ce cuvântul lui Dumnezeu, mereu repetat, desăvârșește pe cel care îl rostește.

III. Părintele Sofian Boghiu vorbindu-ne despre mișcarea spirituală “Rugul aprins” și temnița comunistă

În următoarea parte a acestui material voi mărturisi faptul că, pe lângă altă multă literatură și bibliografie din domeniu și de specialitate, într-un număr mai vechi al revistei "Vestitorul Ortodoxiei" din luna Iunie anul 1996 am dat peste un scurt articol al Părintelui

Arhimandrit Sofian Boghiu de la Mănăstirea Antim din București privitor la anii săi de închisoare în timpul regimului comunist, împreună cu alți membri ai mișcării spirituale "Rugul Aprins" de la Mănăstirea Antim. Mărturisirea Părintelui Sofian Boghiu este intitulată **"Rugul Aprins și Temnița."**, și o redăm în cele ce urmează: Pentru Mănăstirea Antim, anii foametei 1945-1948, care au năvălit peste noi, împreună cu sfârșitul războiului al doilea mondial și ocuparea noastră de către comunism, au fost ani foarte grei, nu numai pentru noi, ci pentru toată Țara Românească. De atunci au început necazurile, care au durat până la Revoluția din luna Decembrie anul 1989. În acești ani grei, în obștea de la Mănăstirea Antim, în număr de circa 40 călugări și frați, din care, o parte, studenți la diferite facultăți din București, iar altă parte, lucrători la Atelierele de obiecte bisericești, cu sediul în această mănăstire, noi cei de aici, am avut parte și de câteva mângâieri și anume: în această perioadă s-au refăcut cele două turle mari de la biserica mare a mănăstirii, înlocuindu-se cele vechi, din paiantă, cu cele actuale, din beton armat și cărămidă aparentă și s-a spălat și restaurat pictura interioară a bisericii. Acestea pe plan material.

Pe plan duhovnicesc, erau slujbele zilnice de la biserica în restaurare, și umila noastră preocupare de atunci: Rugăciunea lui Iisus, în cadrul căreia a apărut "Rugul Aprins" - expresie biblică, din Cartea Exod, cap. 3, vers. 2-5. "Rugul Aprins", care ardea și nu se mistuia, este simbolul Rugăciunii neîncetate, deci Rugăciunea lui Iisus. Această interpretare, aparține Părintelui ieroschimonah Daniil Teodorescu - inițiatorul "Rugului Aprins", care a murit în închisoarea de la Aiud. În anii 1945-1948, în sala bibliotecii Mănăstirii Antim, s-au ținut o serie de conferințe, legate de acest subiect. Între conferențieri se numărau mai multe personalități proeminente din viața cultural-religioasă de atunci, între care: Părintele Ieroschimonah Daniil – Sandu Tudor, citat mai sus, Părintele Arhimandrit Benedict Ghiuș, Părintele Arhimandrit Vasile Vasilache - starețul de atunci al Mănăstirii Antim, Părintele Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae, Domnul Prof. Univ. Dr. și Academician Alexandru Elian, Prof. Univ. Dr. Alexandru Mironescu, scriitorul Paul Sterian, scriitorul Ion Marin Sadoveanu, poetul Vasile Voiculescu, distinsul teolog și gânditor creștin Nichifor Crainic și mulți alții. Conferințele aveau un caracter curat teologic, cu referire la rugăciune în general, la raporturile omului cu Dumnezeu, privite istoric, la Rugăciunea lui Iisus și practicarea acestei rugăciuni, de asemenea privită istoric, începând din epoca apostolică, trecând pe la părinții pustiei, părinții filocalici, isihasmul românesc din mănăstiri, schituri și sihăstriei, începând din secolul al XIV-lea, isihasmul și mănăstirile din epoca Sfântului Nicodim cel Sfințit de la Tismana, Starețul Vasile de la Poiana Mărului, Sfântul Paisie Velcicovschi, paisianismul, starețul Gheorghe de la Mănăstirea Cernica și practica Rugăciunii lui Iisus în mănăstirile noastre, Rugăciunea lui Iisus în lumea civilă și multe altele Conferințele se țineau în sala bibliotecii Mănăstirii Antim, în prezența multor credincioși, între care mulți studenți de la diferite facultăți. După conferință, era obiceiul ca oricine din sală să pună întrebări în legătură cu subiectul prezentat. Răspundea conferențiarul sau alții, bine informați din sală. Sub forma aceasta se fixa, în mintea auditorilor, subiectul conferinței. Paralel cu aceste conferințe, în zilele săptămânii, după slujbele de seară, se explicau pe larg cele șapte laude ale Bisericii, cu accentul pe vecernie și utrenie și talmăcirea psalmilor. Un accent deosebit se punea pe explicarea Sfintei Liturghii. Astfel, în fiecare zi din săptămână, de pildă luna, era prezentată Sfânta Liturghie cu simbolismul ei tradițional, marțea, din punct de vedere muzical, miercurea, viziunea iconografică a Liturghiei, joia, prezentarea mistică a Liturghiei și așa mai departe. Cu toată schela care era în biserică și în exterior, pentru construcția actualelor turle, cu tot ateismul și dușmănia care se propaga în capitală și în țară, verbal și în presă, cu toată sărăcia și foamea care se întindea pe toate plaiurile țării, totuși biserica era plină de închinători și ascultători, care primeau cu înțelegere și evlavie, talmăcirile ce se făceau pentru slujbele amintite mai sus.

În această vreme, mai precis în toamna anului 1945, a apărut ca musafir la Mănăstirea Antim preotul celibatar Ioan Kulighin. Era Duhovnicul Mitropolitului Nicolae al Rostovului, refugiat din Rusia, cu armatele germane în retragere și găzduit la Mănăstirea Cernica, cu binecuvântarea Patriarhului de atunci, Nicodim Munteanu. Părintele Ioan, în vârstă de circa 60 de ani pe atunci, aflând de Mănăstirea Antim venea în fiecare sâmbătă pe la noi, slujea cu noi Sfânta Liturghie din duminici, lua masa cu noi, iar după vecernia de după amiază, lua și el parte la întrunirea din sala bibliotecii. Avea ca tâlmaci din rusă în română pe un tânăr basarabean, Leonte, care cunoștea bine și limba română și limba rusa, și cu ajutorul lui înțelegeam bine cele ce ne spunea Părintele Ioan. În aparență un om obișnuit, blond, cu ochii albaștri, cu barba mică și rară, acest preot, Duhovnicul Mitropolitului Nicolae al Rostovului, era un rugător și trăitor autentic al Rugăciunii lui Iisus și un foarte bun cunoscător al Sfinților Părinți, un fel de Părinte Ilie Cleopa de la noi. Rugăciunea lui Iisus o deprinsese la Mănăstirea Optina, din nordul Moscovei, la începutul Revoluției din anul 1917, după ce bătrânii de la Optina au fost lichidați, tineretul, între care și fratele Ioan de atunci, au fost arestați și duși pe la munci socialiste forțate, iar mai târziu întemnițați. Povestea frumos și impresionant o mulțime de întâmplări din viața lui și din viața compatrioților săi. Ceea ce era foarte important pentru noi, erau mărturisirile personale, în legătură cu Rugăciunea lui Iisus, pe care o rostea cu adevărat, neîncetat. De mulți ani, la el chemarea Numelui Domnului coborâse din minte în inimă, și se ruga și când vorbea și când slujea, când mânca și când mergea. Rugăciunea pentru el era ca și respirația. Și în somn se ruga. O știu de la el, pentru că ori de câte ori venea la Mănăstirea Antim, îl găzduiam în chilie la mine, și-mi spunea multe. De la el am aflat multe cunoștințe despre isihasmul din Rusia, unde era practicat nu numai în mănăstiri ci și în viața multor credincioși, asemenea pelerinului rus, lucrare, pe care Părintele Ioan o cunoștea bine. În luna Ianuarie anul 1947 a fost arestat de la Mănăstirea Cernica, împreună cu ucenicul său, fratele Leonte. Părintele Ioan Kulighin a fost condamnat la muncă silnică pe viață, și întemnițat la Odesa, iar fratele Leonte, deportat în Siberia, de unde ne-a mai trimis o carte poștală, care se încheia cu Rugăciunea lui Iisus.

Convorbirile din cadrul "Rugului Aprins" au continuat până pe la jumătatea anului 1948, apoi cu ordin de sus, au încetat pentru mai mulți ani. O bună parte din personalul slujitor de la Mănăstirea Antim a fost repartizat în altă parte, mai ales la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamțu, încât s-a potolit, în mare măsură, tot entuziasmul activ, în numele "Rugului Aprins". Între timp, primeam vești și știri triste, despre suferințele detinuților de la Canalul Dunăre-Marea Neagră și despre atrocitățile tineretului studentesc întemnițat la Pitești. N-a trecut prea multă vreme, până în luna Iunie anul 1958, când am fost arestați și noi, care am activate în cadrul "Rugului Aprins". Mă aflam atunci la Mănăstirea Ghighiu, de lângă Ploiești, pe schelă, cu un grup de ucenici călugări și frați, pictând, în frescă, biserica din cimitirul mănăstirii. Am fost arestat împreună cu Părintele Felix Dubneac, membru și el al "Rugului Aprins". Ancheta a durat câteva luni. Abia la procesul de la Tribunalul Militar am aflat că eram 16 detinuți, făcând parte din "organizația Rugului Aprins." Între noi și cu noi, era și Părintele Ieroschimonah Daniil Teodorescu, fostul Sandu Tudor, inițiatorul așa zisei "Organizații," Părintele Arhimandrit Benedict Ghiuș, Părintele Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae, Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc, Părintele Arhimandrit Roman Braga, Prof. Univ. Dr. Alexandru Mironescu și fiul său Șerban, student la litere, doctorul și poetul Vasile Voiculescu, doctorul Gheorghe Dabija. Restul, studenți la diferite facultăți din capitală, arhimandriții și frații Vasile și Haralambie Vasilache, au fost cu alt grup, întemnițați la Gherla. După procesul de la Tribunalul Militar, ne-am mai întâlnit la Jilava, închisoarea de triaj, cu zidurile vopsite cu păcură, iar de acolo la închisoarea de la Aiud.

Din literatura publicată după Revoluția din Decembrie 1989, asupra vieții din închisorile comuniste, cititorii au aflat multe din suferințele celor întemnițați. Dar una este să citești despre suferință și alta este s-o trăiești. Astfel, lipsa totală de libertate, zăvorât pe

dinafară de paznic, într-o celulă mică cu mai mulți, între care bătrâni și bolnavi, cu pături suprapuse, cu tineta deschisă, în care fiecare își făcea necesitățile mari și mici, cu aerul infect, cu miros de closet, cu becul aprins zi și noapte și mereu supravegheat prin vizetă, ca nu cumva să surprindă pe cineva făcând ceva. Nu aveai voie să lucrezi nimic. Dar ce puteau să lucreze? Se ciocănea în perete cu aflabetul Morse, ca să afle câte o știre sosită din afară, de la cei de curând intrați în penitenciar. Alții, dădeau pe talpa bocancului cu spumă de săpun, apoi, cu un bețisor scriau câte un text: o rugăciune ori un cuvânt din Biblie. Fără cărți, fără ziare și fără hârtie de scris, totuși, cu ajutorul aflabetului "Morse" și scrisul pe talpa bocancului, unii învățau pe de rost, cuvânt cu cuvânt, Sfânta Evanghelie de la Matei ori de la Ioan, ori câte o epistolă, mai ales epistola Sfântului Iacob. Mâncarea, puțină, slabă și mizerabilă, lipsa de aer, nemișcarea, a făcut din bieții deținuți niște ființe albe-albăstrui, ca niște stafii, slăbiți pe dinafară dar tari pe dinlăuntru, cu nădejdea că nu vom muri în această necropolă a Aiudului, unde, totuși, mulți și-au încheiat viața aceasta pământească, între care și Părintele Daniil, inițiatorul "Rugului Aprins", care de multe ori a fost pus în lanțuri, în cei 25 ani de temniță grea. După 4 ani de viață de celulă, într-o bună zi, culeși fiind de prin celule, s-a umplut cu noi o dubă mare și fiind încuiați pe dinafară, am fost transportați la colonia Salcia din Bălțile Brăilei. S-au mai încărcat și alte dube. Am ajuns la localitatea Salcia în plină câmpie. O baracă lungă, cu pături suprapuse, într-o curte largă, înconjurată cu gard de sârmă ghimpată, străjuită pe la colțuri de soldați înarmați. Eram mulți. Mai târziu am aflat că eram 1000 de deținuți. Dintre noi, 100 eram preoți. Ne-am instalat fiecare pe la paturile noastre. Din "Rugul Aprins" era Părintele Benedict Ghiuș, Părintele Roman Braga și eu, care scriu acestea. Ceilalți vinovați erau duși prin alte colonii, la muncile de primăvară. A doua zi, dimineața, încolonați câte cinci, cu sapele în spate, ne-au scos la prășit porumbul, într-un mare lan de porumb, păziți de milițieni. Slăbiți cum eram, abia mișcam sapa. Când eram la celulă, nu aveam voie să lucrăm nimic. Aici, muncă forțată. Nu aveam voie să ne mai odihnim, sprijinindu-ne în sapă, ca de obicei. Trebuia să prășim mereu. Nu aveam voie să rămânem în urmă, chiar dacă nu ne mai ajutau puterile sau neputințele. Milițienii, în jurul nostru, ca niște foști vâtafi boierești, aveau această grijă, să lucrăm în silă. La prânz, masa era mai bună și mai îndestulătoare decât la celulă. După o oră, în care intra masa și puțină odihnă, mergeam iarăși la sapă. Seara, încolonați câte cinci, făceam calea îtoarsă, la dormitor. În baraca lungă și largă, cu paturi suprapuse, pentru 1000 de oameni, cu tinete deschise, în timpul nopții aerul devenea greu de respirat. Aveam bucuria că în ziua următoare, la muncă, vom respira din nou aer curat. Așa ne treceau zilele săptămânii.

Duminica nu lucram, era zi de odihnă. Sub aceiași pază a soldaților înarmați, de la cele 4 colțuri ale curții cu gard ghimpat, deținuții, umpleau curtea cu grupuri de câte 5-6-10 persoane. Între ei era de obicei câte un preot. Se rugau. Se țineau un fel de predici ori cuvinte de folos și de îmbărbătare. Aceste grupuri erau ca niște mici biserițe, cu preoți și enoriași. Între timp aveau loc faimoasele percheziții. O droaie de milițieni, goleau dormitorul, și în timp ce toți deținuții erau scoși afară, în curte, erau controlate toate păturile, saltelele și micile boccele ale deținuților. De obicei nu găseau nimic interzis, totuși deținuții intrau în panică. Am lucrat, pe rând, la toate muncile agricole și la reparația digului din apropiere. Același regim de muncă forțată. Mereu sub ochii temnicerilor, cu libertatea ciuntită.

De la o vreme, au început să apară și anumite cărți și ziare, în colonie: în serile după ce veneam de la muncă și în răgazurile din duminici citeam. Citeam ce ne dădeau ei, nu ce ne-ar fi plăcut să citim. Dar citeam. Au trecut mai bine de 2 ani de când ne aflam, muncind și vară și iarnă în această câmpie fără dealuri, acoperite de bolta uriasă a cerului. Aici, ca și în viața de celulă, afară de ochii necruțători ai temnicerilor, care ne urmăreau plini de dușmănie, ne veghea zi și noapte, Ochiul cel atotvăzător și inima plină de bunătate ale Părintelui ceresc. De la El ne venea răbdarea și pacea, care ne-a însoțit de-a lungul celor mai bine de șase ani de închisoare. Plecam acasă, eliberați, la mânăstire, în luna Iulie anul 1964...

IV. Părintele Sofian Boghiu - Apostolul Bucureștilor și Iconarul sufletelor noastre

Iată ce spunea un alt mare mărturisitor, propovăduitor și părinte duhovnicesc al românilor, Părintele Arhimandrit Ioanichie Balan de la Mănăstirea Sihăstria - Neamț, în anul 1997 (când încă mai trăiau pe acest pământ amândoi), despre Părintele Sofian Boghiu: "O personalitate duhovnicească remarcabilă, unanim acceptată și recunoscută, care face cinste monahismului românesc și Bisericii lui Iisus Hristos, în sânul căreia slujește. Preacuvioșia Sa este cunoscut și apreciat în chip deosebit prin trei calități sau daruri cu care l-a înzestrat Dumnezeu: *pictor bisericesc consacrat, duhovnic și povățuitor de suflete iscusit, cântăreț de vocație*. Sfinția Sa a fost ales din naștere pentru Biserică, pentru a mărturisi adevărul evanghelic prin cuvânt și culoare, prin fii duhovnicești și icoane. Să împodobești biserici cu icoane frumos gândite și realizate și să faci din sufletele credincioșilor biserici vii, icoane duhovnicești ale faptelor bune, ale dragostei și smereniei, în care să se imprime chipul blând și smerit al lui Iisus Hristos. Să restaurezi icoane vechi, prețioase, și să restaurezi suflete omenești pentru, care S-a jertfit Domnul pe Cruce. Iată vocația și rostul Arhimandritului Sofian Boghiu pe acest pamânt... Am mai putea adăuga la portretul său sufletesc blândețea rară care îl caracterizează, modestia, calmul, îndelunga răbdare și cultura teologică acumulată".

Așadar Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, Starețul Mănăstirii Antim din București, Apostolul Bucureștilor cum a mai fost numit în rândul credincioșilor, a fost o icoană duhovnicească cum puține au mai rămas în România. Figura senină a celui socotit sfânt de cei ce l-au cunoscut și l-au iubit, de fiicele și fiii săi duhovnicești, a fost și este cunoscută și în Statele Unite, în special de românii din Chicago, Cleveland și Detroit.

V. Câteva cuvinte multfolositoare, duhovnicești „Despre Rugăciune” ale Părintelui Sofian Boghiu

Găsind într-un număr din anii trecuți ai *revistei "Vestitorul Ortodoxiei"* cuvintele folositoare *despre rugăciune*, rostite de *Părintele Sofian Boghiu, în Aula Facultății de Drept din cadrul Universității București în luna Decembrie anul 1996, în cadrul „Serilor Filocalice” și a Conferințelor spirituale și duhovnicești organizate de către ASCOR*, le redăm și le împărtășim, în cele urmează, cititorilor noștri, cu certitudinea că le vor fi de folos și lor..

Despre programul de rugăciune al unui student

În Atena a fost cândva o pereche de studenți care a impresionat foarte mult pe contemporanii lor: Grigorie și Vasile, unul numit "cel Mare" iar celălalt "Teologul." Aceștia erau fericiți pereche de studenți care, pe lângă studiile lor, aveau și preocupările Evangheliei. Și urmau două drumuri acești studenți, ne spune Sfântul Grigorie, colegul Sfântului Vasilie, un drum era la școală și altul la biserică. Așa ar trebui să îndeplinească viața și studenții noștri de azi, între studii și rugăciune. Nu știm cum își pot face programul, însă, pe lângă hrana trupească pe care vrând-nevrând o căutăm și ne-o însușim, avem nevoie de hrana sufletească, fără de care murim, deși trăim, devenim sterpi, împietriți, uscați, nesimțitori, geloși, mândri s.a.m.d. După dum spune Mântuitorul nostru Iisus Hristos: "Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă." Viața aceasta duhovnicească de rugăciune este o legătură cu Izvorul sfințeniei, al vieții și al înțelepciunii și ea ne ajută să și învățăm bine, să sfășiem întunecimile de pe mintea și inima noastră, care ne fac nesimțitori la cuvintele lui Dumnezeu. Prin rugăciune aceste valuri se îndepărtează, iar dacă punem accentul pe apropierea de Dumnezeu, toate celelalte vin aproape de la sine, în mod firesc. Să nu fie

goluri în viața noastră, rugăciuni numai câte o zi sau câte o clipă și restul timpului petrecut cu celelalte preocupări, ci fiecare zi cu toate ascultările ei școlare și sociale să fie marcată de rugăciune. Fără această alternanță viața noastră șchioapătă și se îmbolnăvește.

Calea de urmat în viață: căsătorie sau călugărie?

Căsătoria este calea normală a vieții. De la începuturile lumii a fost o pereche de oameni, strămoșii noștri Adam și Eva. Ei au avut această poruncă de la Dumnezeu să crească și să se înmulțească fiind rânduită astfel familia ca temelie a neamului omenesc și ca izvor al vieții. Prin căsătorie omul, bărbat și femeie, devine creator înmulțind neamul omenesc. Este o chemare generală pentru acest mod de viață.

Călugăria este sfat evanghelic și vine la călugărie numai cine are chemare, cine este îndemnat din miezul ființei lui. De aceea este mare deosebire între un mod și altul de viață, călugărul are o misiune iar familia alta. Viața călugărească am putea spune, pune accentul pe lumina când apune soarele; viața familiei are mai mult în vedere latura socială, adeseori cu grijile și problemele ei privește mai mult în jos sau pe orizontală, nu are timp să se uite și în sus. Cel care vine la mănăstire mai ales pentru acest tel special, legătura cu Dumnezeu, poate interveni spre a atrage atenția și a lumina mintea și credința oamenilor, spunându-le că mai este un rest de viață, nesfârșit însă, și dincolo de viață de aici, să gândească deci dincolo de mormânt. Deseori agonisind zi și noapte pentru pâinea și adăpostul de toate zilele uităm că vom muri într-o bună zi și că vom da seama și de orice cuvânt deșert rostit în viață, ne spune Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Monahul și preotul care se căsătorește au datoria de a lumina întunericul din viața noastră de toate zilele.

Ce este rugăciunea fără cuvinte? Dar rugăciunea ca focul, de care vorbește Sfântul Ioan Cassian?

Rugăciunea aceasta este rugăciunea inimii, când se roagă nu numai mintea sau gura ci și inima și se roagă fără cuvinte, ziua și noaptea, când harul lui Dumnezeu lucrează asupra noastră în așa măsură încât tot lăuntru nostru arde ca un foc asemănător sfintei lumini de la Ierusalim ori cu flacăra rugului aprins din Sinai. Această lumină nu mistuie materia, ca și focul inimii. El arde și luminează așa cum luminează Dumnezeu mintea noastră și inima noastră, când dorim ceva dumnezeiesc.

Rugăciunea poate suplini împărtășania?

Nu, împărtășania are rolul ei și rugăciunea rostul de chemare a acestei mari Taine, Sfântul Trup și Sânge al Domnului Iisus Hristos. Sfânta Maria Egipteanca, prin rugăciune, fără împărtășanie, după 47 de ani de sihăstrie, în pustiul Iordanului a ajuns ca în rugăciune să se înalțe de la pământ și totuși a avut nevoie de împărtășanie. Sfântul Zosima care a găsit-o în pustie și i-a adus Sfintele Taine, a pus pecetea pe înalta ei treaptă de rugăciune. Dorința ei cea mare a fost să-i aducă Sfânta Împărtășanie, ca împlinire și desăvârșire a rugăciunii.

Când ne rugăm cu glas tare, acatiste, canoane, psalmi sau orice altă rugăciune, chiar și rugăciunea lui Iisus, adeseori mintea colindă pe alte coclauri. De aceea este bine să fim mai concentrați să facem un efort. Dacă nu reușim dintr-o dată, putem repeta rugăciunea și să ne căim pentru această rătăcire a minții și să-L rugăm pe Dumnezeu să ne ajute pentru a ne aduna mintea în noi înșine. Biserica are rugăciuni deosebit de frumoase, dar pentru a avea un folos sporit din ele trebuie să avem mintea concentrată asupra fiecărui cuvânt al lor. Dar pentru că mintea rătăcește, după ce ne rugăm suntem aceiași oameni cum eram și înainte de a ne ruga, nu se întâmplă nimic în lăuntru nostru. Mă uit în biserică la noi, se fac rugăciuni, Sfânta Liturghie - care este cea mai mare rugăciune a Bisericii, se ține un cuvânt despre rugăciune ori despre altceva, însă după ce a încetat slujba se face hărmălaie în biserică. Dovadă că n-a rămas aproape nimic în mintea și inima celor ce au ascultat, este că fiecare vorbește cu totul altceva decât cuvântul sau rugăciunea spusă. De aceea este nevoie în rugăciunile noastre spuse cu glas tare sau în taină să fim concentrați la fiecare cuvânt, iar dacă nu reușim, să o repetăm de câte ori este nevoie. Despre rugăciunea rostită fără atenție spune Mântuitorul

nostru Iisus Hristos: "Mă cinstiți numai cu buzele iar cu inima sunteți departe de Mine." Scopul rugăciunii, și al rugăciunii lui Iisus în special, este să ne conducă spre centrul ființei noastre, spre locul unde Dumnezeu este ascuns în noi. Domnul nostru Iisus Hristos ne spune că Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul nostru, la fel și Sfântul Apostol Pavel: "Voi sunteți temple ale Duhului Sfânt" (I Cor. 3, 16). Aici chemăm pe Dumnezeu, pe Maica Domnului și pe ceilalți sfinți, invocăm în rugăciune, și fără această atenție rugăciunile noastre nu se întorc către noi ci rămân plutind în văzduh, nu ne folosim de ele. Este ca și cum ne-am uita într-o vitrină încărcată cu toate bunătățile, dar între noi și ele rămâne un geam și nu putem pune mâna pe ele. Astfel și rugăciunile noastre, sunt despărțite de noi prin neatenție, ca printr-un obstacol.

Ce este de făcut când un duhovnic îndeamnă la câte un creștinism social din care este exclusă rugăciunea minții și latura lui mistică?

Cred că nu este o viață creștină aceea care nu este și mistică în același timp, adică tainică și legată de Dumnezeu. Un creștin adevărat este cel care se împărtășește de Tainele Bisericii, care își sfințește viața sa lăuntrică "Intră în camera ta și roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns" (Matei 6, 6). Cum poți să trăiești și să te rogi fără să te gândești la Acest Tată Ceresc, Care este ascuns undeva și vede starea ta sufletească, interioară? Cum poți fi lumesc, pământesc, lipsit de energia sufletului, care dacă nu este în noi, această materie foarte perfecționată - trupul - ajunge de nimic, se topește și-l mănâncă jivinele? În fiecare dintre noi este un centru tainic prin care să se îndrepte toate relațiile noastre cu aproapele: dragostea, bunătatea, mila, smerenia, bunăcuviința. Toate sunt legate de centrul mistic al ființei noastre, în care locuiește Dumnezeu prin harul Duhului Sfânt. Și păgânii aveau o viață socială, îndreptată însă pe latura orizontală. Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne spune să căutăm "mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui." (Mt. 6, 33). Așa încât nu cred că este o piedică în viața socială dacă în același timp ai un izvor nesecat de viață, prezentă lui Dumnezeu în tine însuși.

Cum ascultă Dumnezeu rugăciunea celor care nu s-au spovedit de ani de zile și care trăiesc în păcate mari?

Dacă se roagă ca vameșul din Evanghelie, cu umilință, cu durerea inimii, cerându-și iertare pentru ticăloșiile de până atunci, Dumnezeu îl ascultă. Pentru păcătoși S-a întrupat Dumnezeu în istorie. Tâlharul de pe cruce a spus câteva cuvinte numai și a fost iertat. Despre el spune Fericitul Augustin acest cuvânt "Fericit tâlhar, toată viața a furat și la urmă a furat Raiul." Dumnezeu ascultă rugăciunea făcută cu căință, cu regret față de tot ceea ce a fost rău în viața lui până atunci, până în momentul în care s-a gândit că este Dumnezeu și are și răspundere în viața aceasta pământească

Există ispite de-a stânga și de-a dreapta; primele sunt foarte cunoscute: beția, lenevia, desfrâul, furtul, răzbunarea, mânia și altele, sunt ispite de-a stânga. Cele din urmă, de-a dreapta, sunt exagerări și extreme nesănătoase ale faptelor bune. Postul este rânduit de Biserică spre a ne folosi în curăția noastră lăuntrică și trupească. Dar el trebuie să fie nu doar trupesc, ci și sufletec. Unii pun accent numai pe postul trupesc în așa măsură încât țin posturi lungi și seci. Chiar azi am auzit un lucru foarte interesant: spunea cineva că a întâlnit un grup de persoane care nu mâncau brânză fiindcă se face cu cheag și de aceea se amestecă și puțin sânge în brânză. Aceasta este o exagerare. Nicăieri în viața duhovnicească a Sfinților Părinți nu este o analiză atât de strictă și de falsă în același timp. Deci postul dacă nu este făcut cu dreapta socoteală ca să fie cu adevărat de folos, neunit cu bunătatea inimii, cu paza gurii, cu ferirea de a osândi și judeca pe altul - lucru foarte vinovat înaintea lui Dumnezeu - nu folosește, ba chiar vatămă. Poți să te usuci și să mori de foame dar dacă ai răutate împotriva aproapelui tău și-l vorbești de rău când el nu e da față, zadarnic îți este postul. Asemenea fapte făcute cu gând bun au rolul de a ne sfinți viața, însă când sunt exagerate devin căderi de-a dreapta. Greșești calea prin fapte bune. De aceea este bine să cerem de la Dumnezeu

înțelepciune ca să ne lumineze calea, să mergem pe calea aceasta împăratească, via aurea (calea de aur), spre a nu greși. Postul să fie cu înțelepciune făcut, înfrânarea să fie cu adevărat abținută, paza simțurilor să fie sinceră, la fel și căința, rugăciunile cât de multe să fie atente și cu smerenie făcute. Atunci toate vor merge bine.

Este bine ca un grup de credincioși, de prieteni să facă rugăciunile de seară, de dimineață ori alte rugăciuni împreună fiind?

Rugăciunea făcută în grup este foarte bine primită de Dumnezeu. În momentul în care Sfântul Apostol Petru era închis, undeva într-o casă creștinii erau adunați și se rugau pentru el. Toți aveau același dor, aceeași năzuință, aceeași rugăciune ca Sfântul Apostol Petru să fie scăpat de la moarte, fiindcă a doua zi trebuia să fie executat în văzul ierusalimitenilor. Fiindcă s-au rugat toți cu același dor, Dumnezeu i-a ascultat. Așa încât, atunci când se roagă mai mulți laolaltă, cum se roagă de pildă pe la internate sau cămine - unul citește și ceilalți ascultă - este frumos și bine dar cu o condiție necesară: să fie toți atenți la cuvintele rugăciunii. Rugăciunea particulară este mai bună, mi se pare mie, pentru că, atunci când mă rătăcesc cu mintea, cu luarea aminte, mă pot întoarce, o repet și mă căiesc și zăbovesc asupra unei vorbe sau părți din rugăciune. Când sunt mai mulți nu pot să-i opresc pe toți și să reiau rugăciunea de unde m-am rătăcit eu cu mintea. În asemenea cazuri este mai bună rugăciunea particulară.

Ce trebuie să facem atunci când, în timpul rugăciunilor de seară și de dimineață, suntem oboșiți sau nu avem disponibilitate sufletească?

Dacă putem face efortul de a continua rugăciunea atunci când suntem oboșiți, să o continuăm. Dar dacă nu, Dumnezeu știe starea reală și sinceră a vieții noastre. Dacă suntem oboșiți cu adevărat și mintea ne este risipită să spunem măcar o rugăciune, două, făcând și câteva metanii și apoi ne putem odihni. Dacă reușim să ne trezim în timpul nopții, să continuăm această rugăciune. Rânduiala pentru rugăciune este să se facă în mod conștient, să fii atent la ceea ce spui înaintea lui Dumnezeu Care este prezență continuă, ne știe și ne vede în orice clipă. La fel să fim și noi, prezenți și atenți atunci când vorbim cu El.

Cum să înțelegem expresia "singura grabnic ajutătoare" adresată în rugăciune Maicii Domnului?

Maica Domnului este Maica Mântuitorului nostru Iisus Hristos. O mamă totdeauna este foarte sensibilă față de copilul său. Orice i se întâmplă, este repede mișcată. Dacă este într-o cumpănă grea fiul ei, ori de s-a purtat mai rău până atunci, ea degrabă se îngrijorează și nu știe cum să-l ajute mai repede să scape din acel impas. Am întâlnit din acestea foarte multe în viața mea de preot. Mama Mântuitorului nostru Iisus Hristos este o mare excepție. Fiind Iisus Hristos pe cruce a spus către Maica Domnului: "Femeie, iată fiul tău" și ucenicului și Sfântului Apostol Ioan: "Iată mama ta!" Prin această încredințare de către Mântuitorul Iisus Hristos în cel mai greu moment al Său, când era răstignit, Fecioara Maria devine maica noastră a pământenilor. Ea și Sfântul Ioan Botezătorul sunt mari mijlocitori înaintea lui Dumnezeu, acești doi martori ai Mântuitorului având multă trecere înaintea Lui. Când ne adresăm către Maica Domnului neavând curajul să vorbim cu Domnul Iisus Hristos din cauza faptelor noastre de rușine, ea mijlocește pentru noi: "Doamne, Tu care Te-am purtat pe brațele mele, Care Te-am crescut în viața Ta pământească, ajută-mă în rugăciunea mea și ajută-l pe acesta care se roagă mie!" În acatistul Acoperământului Maicii Domnului este acest loc într-un icos de acolo, unde Maica Domnului se roagă Mântuitorului nostru Iisus Hristos spunând: "Împărate ceresc, primește pe tot omul ce se roagă Ție și cheamă numele meu întru ajutor ..."

Cu adevărat rugăciunea Maicii Domnului este primită de către Fiul său, căci El este Dumnezeu, plin de dragoste. Să vă spun o mică istorioară, din închisoare: Cuiva care a fost închis și a stat douăzeci de ani în temniță, unui tânăr, îmbătrânit acolo într-o anchetă extraordinar de grea i s-a terminat răbdarea. Și-a pus în gând să găsească un mijloc prin care să-și curme viața. Dar cugetând el acestea și-a adus aminte că, afară cand era, bunica lui îi spunea să se roage Maicii Domnului pe vreme de necaz mare. Spunea el: "Către Mântuitorul

n-aveam curaj să mă rog, din cauza greșelilor mele, însă către Maica Domnului care a fost și ea pământeană ca și noi m-am rugat." Am rostit scurt, o rugăciune la disperare: "Maică a Domnului, nu mai pot suporta durerile și presiunile care mi se fac aici. Ajută-mă!" Se ruga în celulă și peste câteva momente vede intrând, prin ușa înaltă a încăperii, o făptură în alb cu un prunc în brațe: "M-ai chemat am să te ajut. Fii în pace" și a plecat mai departe. După aceea pe tânăr l-au chemat la anchetă și l-au mutat în alt loc, însă toată perioada de închisoare pe care-a mai făcut-o a fost o viață foarte liniștită în sufletul lui, deși suferințele din afară erau destul de grele. Maica Domnului l-a ajutat imediat după rugăciunea sa. Această întâmplare o știu de la cel care a pățit-o, el mi-a spus-o. Și în închisoare ne se minte, spune fiecare ce are curat în inima lui. Așa poate fi Maica Domnului grabnic ajutătoare. Însă rugăciunea să fie cu tot dorul, cu toată ființa, cu toată puterea și încrederea, la disperare făcută. Uneori rugăciunea se împlinește atunci, nu trebuie timp și rugăciuni prea lungi. Este nevoie de rugăciuni lungi ca să ne potolim și să ne adunăm noi, să ne putem concentra către Dumnezeu. Dar în momentele acestea grele, pe loc, atunci, și se răspunde...

VI. Concluzii finale și încheierea

În altă ordine de idei, acum în încheiere voi recunoaște și mărturisi faptul că știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu *Părintele Sofian Boghiu* a fost un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăceilor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe aceste personalități ale culturii și spiritualității noastre, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă, cu toate că ar trebui să ne aducem aminte „de mai marii noștri”!...

În ultima vreme am vorbit de toți acești mari Părinți ai Ortodoxiei noastre, pe care noi nu-i numim sfinți, căci ne temem de asta. Dar pentru noi au fost ca niște sfinți. Așa i-am simțit, așa i-am perceput. Fiindcă i-am văzut împlinind sub ochii noștri Evanghelia, pentru că ne-au învățat creștinismul practic prin exemplul personal: au flămânzit ei ca să sature pe cei flămânzi, au privegheat ei ca să se odihnească cei osteniți, au pățimit ei ca să ia mângâiere cei întristați, s-au sacrificat ei ca să trăiască ceilalți. Bunul Dumnezeu să-l odihnească cu sfinții pe *Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu* - cel care a ajuns, în urmă cu douăzeci și unu de ani, alături de marii săi îndrumători, slujitori și înaintași, iar pentru rugăciunile lui să ne miluiască și să ne mântuiască și pe noi toți. Amin!...

Eu personal, mă simt foarte împlinit și onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej și marea șansă de a-l întâlni și (de) a-l cunoaște pe *Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu* – *mare personalitate a culturii și spiritualității noastre monahale românești, autentice și mărturisitoare din aceste răzvrătite vremuri*, având convingerea și nădejdea că vom ști cu toții pe mai departe, să ne cinstim înaintașii, potrivit meritelor și vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, prețuim mai mult pe alții de oriunde și de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoși, mai senzaționali!... Însă, rămânem convinși de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Așadar, cei alungați din turnurile babilonice pot bate la porțile cetății noului Ierusalim – cel bisericesc și ceresc ce „nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, făclia ei fiind Mielul” (Apoc. 21, 23). Lucrarea aceasta, cu alte cuvinte, este una de referință în domeniul istoriei și a spiritualității autentice, care ar trebui să se afle la îndemâna tuturor celor ce cred că „Biserica este cetatea pe care nici porțile iadului nu o vor birui”!...

***Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie amintirea și pomenirea!
Amin!***

*Cu aleasă prețuire și deosebită recunoștință,
Drd. Stelian Gomboș – Consilier
la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României.*